

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 796/2016-65

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť Mgr. Petra Zvaru, Obchodná 2, Bratislava, správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby, a. s., Nitra, Cabajská cesta 28, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo V 1/2014 z 28. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 2 Obdo V 1/2014 z 28. apríla 2016 p o r u š i l základné právo Mgr. Petra Zvaru, správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby, a. s., Nitra, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo V 1/2014 z 28. apríla 2016 z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 796/2016-19 z 27. októbra 2016 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. Petra Zvaru, Obchodná 2, Bratislava, správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby, a. s., Nitra, Cabajská cesta 28, Nitra (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“, alebo „dovolačný súd“) sp. zn. 2 Obdo V 1/2014 z 28. apríla 2016.

2. Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ v podaní z 28. decembra 2016 a najvyšší súd vo vyjadrení z 30. novembra 2016 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

3. Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Cbi 28/2010-230 z 31. mája 2012 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“) na základe žaloby [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca 1“), [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca 2“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa 3“, spolu ďalej len „žalobcovia“) proti sťažovateľovi ako žalovanému bolo sťažovateľovi uložené vylúčiť z konkurznej podstaty spoločnosti Vodohospodárske stavby, a. s., Nitra (ďalej len „úpadca“), nehnuteľnosti ležiace v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] zapísané na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ako parc. č. 4761/2, parc. č. 4758/15, parc. č. 4758/18, parc. č. 4758/23, ako aj stavbu administratívnej budovy súp. č. 36 ležiacu na parc. č. 4761/02.

4. Rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 4 Obo 65/2012-285 z 30. septembra 2013 (ďalej len „odvolací rozsudok“) bol prvostupňový rozsudok zmenený tak, že žaloba žalobcov proti sťažovateľovi bola zamietnutá.

5. Rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho sp. zn. 2 Obdo V 1/2014 z 28. apríla 2016 (ďalej len „dovolací rozsudok“) bol odvolací rozsudok zmenený tak, že prvostupňový rozsudok sa potvrdzuje.

6. Zo sťažnosti tiež vyplynulo, že predchádzajúca (v poradí druhá) správkyňa konkurznej podstaty úpadcu JUDr. Martina Mrázová (ďalej len „správkyňa dr. Mrázová“) spísala do majetku konkurznej podstaty úpadcu viaceré nehnuteľnosti vedené v katastri nehnuteľností ako vlastníctvo tretích osôb.

Všetky tieto nehnuteľnosti nadobudol úpadca kúpnu zmluvou uzatvorenou s Fondom národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „fond“) ako predávajúcim podľa zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o veľkej privatizácii“). Ustanovením § 19a zákona o veľkej privatizácii bol daný zákonný rámec pre nakladanie dlžníka s privatizovaným majetkom v čase pred zaplatením kúpnej ceny a splnením povinností vyplývajúcich z privatizačnej zmluvy, pričom porušenie povinností podľa tohto ustanovenia je sankcionované absolútnou neplatnosťou právneho úkonu.

Podľa §19a ods. 2 zákona o veľkej privatizácii do splatenia celej kúpnej ceny, jej príslušenstva a splnenia všetkých zmluvných záväzkov a povinností je prevod privatizovaného majetku alebo jeho časti nadobúdateľom na inú osobu alebo jeho vklad do inej spoločnosti, alebo jeho založenie v prospech tretích osôb, možný len po predchádzajúcom písomnom súhlase fondu. Ak nadobúdateľ privatizovaného majetku nedodrží pri nakladaní s týmto majetkom uvedený postup, prevod privatizovaného majetku alebo jeho časti alebo jeho vklad do obchodnej spoločnosti, alebo jeho založenie v prospech tretích osôb, alebo jeho prenájom je neplatný.

Podľa § 19a ods. 3 zákona o veľkej privatizácii ak fond vydá predchádzajúci písomný súhlas podľa odseku 2, nadobúdateľ privatizovaného majetku je povinný použiť takto získané prostriedky prednostne na úhradu svojich záväzkov voči fondu v zmysle uzavretej zmluvy podľa § 14.

Podľa § 19a ods. 4 zákona o veľkej privatizácii úkony vykonané nadobúdateľom alebo obchodnou spoločnosťou, ktorej majetková účasť bola predmetom predaja v rozpore s ustanoveniami odsekov 2 a 3 a všetky na ne nadväzujúce úkony sú neplatné.

7. Podľa sťažovateľa z citovaných ustanovení vyplýva, že pre platnosť prevodu privatizovaného majetku na iné osoby je podľa § 19a zákona o veľkej privatizácii potrebné splniť kumulatívne dve podmienky, a to jednak požiadať fond o udelenie predchádzajúceho písomného súhlasu, ale tiež použiť získané finančné prostriedky prednostne na úhradu záväzkov voči fondu. Správkyňa dr. Mrázová spísala sporné nehnuteľnosti do konkurznej podstaty úpadcu preto, že úpadca pri prevode privatizovaného majetku uvedené podmienky nesplnil.

8. Fond na základe žiadostí úpadcu postupne udelil tri súhlasy na odpredaj privatizovaného majetku, a to 19. júna 2000, potom 31. augusta 2000 a napokon 22. marca 2001. Úpadca pred vyhlásením konkurzu uzatvoril celkom 11 kúpnych zmlúv, ktorými previedol takmer celý privatizovaný majetok (vrátane sporných nehnuteľností) na tretie osoby za kúpnu cenu celkom viac ako 46 miliónov Sk. Podľa sťažovateľa kúpnu cenu ani v jednom prípade nepoužil na úhradu svojich záväzkov voči fondu.

9. Sťažovateľ poukázal ďalej na to, že na všeobecných súdoch prebiehalo celkom 12 súdnych sporov o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu. V jednotlivých súdnych sporoch bolo preukázané, že kúpne zmluvy, ktorými kupujúci nadobúdali sporné nehnuteľnosti, boli uzatvárané počas exekučného konania vedeného proti úpadcovi ako povinnému mimo exekučnej dražby priamo s úpadcom a kúpnu cenu uhradili na účet súdnej exekútorky. Výnos z predaja nehnuteľností (vrátane výnosu z predaja sporných nehnuteľností) použila súdna exekútorka následne na úhradu pohľadávok iných veriteľov, nie teda fondu.

10. Kúpnu zmluvou z 11. júla 2000 (ako v poradí treťou v rade kúpnych zmlúv) previedol úpadca jednu zo sporných nehnuteľností do podielového spoluvlastníctva žalobcov za dohodnutú kúpnu cenu 3 500 000 Sk (116 178,72 €).

11. Dňa 21. februára 2001 úpadca uzatvoril ako poslednú (jedenástu) v rade kúpnych zmlúv kúpnu zmluvu so spoločnosťou KOVOSPOL NITRA, spol. s r. o. (ďalej len „Kovospol“), ako kupujúcou, na ktorú previedol poslednú nehnuteľnosť za kúpnu cenu 11 801 460 Sk (391 736,71 €). Toho istého dňa uzatvorili fond, úpadca a Kovospol dohodu o vzájomnom započítaní pohľadávok (ďalej len „dohoda o započítaní“), podľa ktorej sa úpadca a fond dohodli, že úpadca má pohľadávku voči Kovospolu na zaplatenie kúpnej ceny za predaj nehnuteľností v sume 11 801 460 Sk a túto svoju pohľadávku úpadca postupuje fondu, a to bez toho, aby bola dohodnutá odplata za odstúpenie pohľadávky. Ďalej podľa dohody o započítaní fond má pohľadávku voči úpadcovi, ktorá pozostáva z nesplatennej kúpnej ceny z privatizačnej zmluvy č. 142/1992 z 27. júla 1992 vo výške 24 954 000 Sk a príslušenstvom, pričom úpadca a fond sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok do výšky, v akej sa kryjú, t. j. v sume 11 801 460 Sk.

12. Podľa názoru sťažovateľa jeho tvrdenie, podľa ktorého úpadca je aj naďalej vlastníkom sporných nehnuteľností, treba považovať za dôvodné na základe viacerých skutočností.

Predovšetkým sťažovateľ argumentuje, že ustanovenie § 19a zákona o veľkej privatizácii má kogentný charakter, a preto neumožňuje fondu modifikovať zákonom uloženú povinnosť použiť prostriedky získané z predaja privatizovaného majetku prednostne na úhradu záväzkov dlžníka voči fondu. Z toho dôvodu je súhlas fondu mimo rámca § 19a zákona o veľkej privatizácii a v rozpore s ním.

Ďalej dohodou o započítaní podľa sťažovateľa nedošlo k splneniu povinnosti úpadcu z kúpnej zmluvy z 21. februára 2001 uzatvorenej medzi úpadcom a Kovospolom podľa § 19a ods. 3 zákona o veľkej privatizácii. Za postúpenie pohľadávky úpadcu fondu nebola dohodnutá odplata, a preto neexistovala započítania schopná pohľadávka úpadcu voči fondu.

Podľa sťažovateľa aj keby sa dospelo k záveru, že dohodou o započítaní došlo k započítaniu pohľadávok medzi úpadcom a fondom, toto započítanie by sa týkalo výlučne splnenia povinnosti úpadcu z kúpnej zmluvy z 21. februára 2001 uzatvorenej medzi úpadcom a Kovospolom. V žiadnom prípade by nemohlo dôjsť aj k splneniu povinnosti

z kúpnych zmlúv, ktorých predmetom prevodu boli iné nehnuteľnosti úpadcu a ktoré boli uzatvorené už skôr.

13. Podľa sťažovateľa je tiež podstatné, že postup, ktorým súdna exekútorka po vydaní príkazu na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľností úpadcu organizovala ich speňažovanie priamym predajom vopred určeným kupujúcim, je v priamom rozpore s Exekučným poriadkom, pričom sa ním obchádzalo kogentné ustanovenie § 134 a nasl. Exekučného poriadku.

14. Napokon sťažovateľ poukazuje na to, že v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 9 Cbi 28/2010 sa zistilo, že žalobcovia uzatvorili kúpnu zmluvu nielen skôr, ako úpadca požiadal fond o udelenie súhlasu na odpredaj nehnuteľností, ale aj skôr, ako bol súhlas fondu 31. augusta 2000 udelený.

15. Sťažovateľ ďalej uvádza, že v priebehu konania vedeného krajským súdom sa preukázalo, že žalobcovia uzatvorili s úpadcom kúpnu zmluvu 11. júla 2000, úpadca požiadal fond o súhlas s predajom 28. júla 2000 a fond vydal súhlas s odpredajom 31. augusta 2000. Ďalej bolo preukázané, že v žiadosti úpadcu z 28. júla 2000 adresovanej fondu je uvedené, že „... *Zaplatenie kúpnej ceny kupujúcim bude dohodnuté v konkrétnych kúpnych zmluvách a a. s. bez zbytočného odkladu cestou peňažného ústavu PKB a. s. pobočka Nitra realizuje postúpenie finančných prostriedkov na účet FNM SR.*“. V kúpnej zmluve sa pritom žalobcovia ako kupujúci s úpadcom ako predávajúcim dohodli, že kúpnu cenu uhradia žalobcovia na účet úpadcu v PKB, a. s., ako splátku nesplateného úveru poskytnutého zo strany PKB, a. s.

16. Podľa právneho názoru krajského súdu vyjadreného v jeho prvostupňovom rozsudku „... *Pokiaľ ide o náležitosti súhlasu je zrejmé, že zákon o veľkej privatizácii náležitosti súhlasu neupravuje. Súd je preto toho názoru, že bolo v rámci právomoci FNM SR ako súhlas vydá, resp. či ho niečím obmedzí.*“. K námietke uzatvorenia kúpnej zmluvy pred udelením súhlasu fondu krajský súd uviedol, že „... *súd sa stotožnil s právnym názorom navrhovateľov, že zákon vyžaduje súhlas FNM SR k prevodu a nie k uzavretiu písomnej zmluvy. Samotnou zmluvou totiž vlastnícke právo k nehnuteľnosti nevzniká,*

vznikne až vkladom do katastra na základe rozhodnutia správy katastra o povolení vkladu(...) a FNM SR súhlas s prevodom predmetných nehnuteľností udelil dňa 31.08.2000, prevod nastal až na základe predchádzajúceho písomného súhlasu FNM SR. “. K námietke absencie splnenia druhej povinnosti dlžníka použiť kúpnu cenu na úhradu záväzkov voči fondu krajský súd uviedol, že „... K úhrade, resp. použitiu finančných prostriedkov v prospech FNM SR získaných na základe súhlasu došlo uzatvorením Dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok medzi FNM SR, Kovospol Nitra spol. s r.o. a úpadcom. ... Zo súhlasu FNM SR zo dňa 31.08.2000 nevyplývalo, že by mala byť z predaja každej jednotlivej nehnuteľnosti použitá istá suma ako celok na úhradu záväzkov úpadcu voči fondu. ... Súd sa nestotožnil s právnym názorom odporcu, že dohoda o započítaní s týmto predajom nesúvisí a môže sa týkať iba vzťahu úpadcu a Kovospol Nitra spol. s r.o. Súd taktiež nesúhlasí s názorom, že dohoda o započítaní je neplatný právny úkon. Postúpením pohľadávky (ako výnos získaný z predaja nehnuteľnosti úpadcu realizovaným na základe súhlasu fondu) úpadcu voči spol. Kovospol Nitra, spol. s r.o. na FNM SR a následným započítaním odplaty za postúpenie zo záväzkov fondu si úpadca riadne splnil záväzok...“.

17. Sťažovateľ namieta, že krajský súd sa vôbec nevyjadril k jeho námietke, podľa ktorej porušenie druhej podmienky podľa § 19a zákona o veľkej privatizácii nie je možné konvalidovať dohodou o započítaní, ktorá sa týkala inej nehnuteľnosti a odplaty za predaj nehnuteľnosti inému kupujúcemu. Rovnako sa krajský súd nevyjadril k námietke sťažovateľa, že kúpna zmluva je neplatná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s Exekučným poriadkom, resp. pre jeho obchádzanie.

18. Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že najvyšší súd v odvolacom konaní na rozdiel od krajského súdu vyslovil právny záver, že nedošlo k splneniu už prvej podmienky podľa § 19a zákona o veľkej privatizácii (zákaz nakladať s privatizovaným majetkom bez predchádzajúceho písomného súhlasu fondu), pričom uviedol, že „... Účinnosť kúpnej zmluvy, týkajúcej sa nehnuteľnosti nastáva jej riadnym uzavretím podľa príslušných zákonných ustanovení. ... Vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nemá žiadny vplyv na vznik zmluvy, ani na jej účinnosť a má vecno-právny charakter, ktorého účelom je zabezpečiť, aby okamih vzniku práva k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom evidencie v katastri bol presne stanovený a aby bolo možné zistiť, kto je vlastníkom nehnuteľnosti...“.

Z uvedených skutočností vyplýva, že k prevodu privatizovaného majetku došlo na základe kúpnej zmluvy, uzavretej dňa 11.07.2000, t. j. pred udelením súhlasu FNM SR, takýto právny úkon je preto podľa § 19a ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov neplatný. Neplatný právny úkon nemôže vyvolať v ňom uvedené následky, v dôsledku čoho žalobcov nemožno považovať za vlastníkov predmetných nehnuteľností.“

19. K námietke sťažovateľa, že úpadca nesplnil ani druhú podmienku pre platnosť prevodu privatizovaného majetku (použitie kúpnej ceny prednostne na úhradu záväzkov voči fondu), najvyšší súd uviedol: „... *Keďže pre platnosť prevodu privatizovaného majetku je potrebné splnenie oboch podmienok, uvedených v § 2 a 3 zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, nebolo potrebné zaoberať sa opodstatnenosťou námietok žalovaného, týkajúcich sa použitia úpadcom získaných finančných prostriedkov na úhradu záväzkov voči FNM SR.*“

20. Sťažovateľ považuje dovolací rozsudok najvyššieho súdu, ktorým tento zmenil odvolací rozsudok tak, že potvrdil rozsudok krajského súdu, jednak za nepreskúmateľný, ďalej za porušujúci právo na relevantnú odpoveď na zásadné námietky a napokon za porušujúci zásadu predvídateľnosti rozhodnutia a právnej istoty.

21. Podľa dovolacieho rozsudku „... *Cena bola zaplatená tak, ako bolo dohodnuté aj s akceptáciou FNM SR..., nakoľko nehnuteľnosti boli založené v prospech majoritného záložného veriteľa, a to PKB..., čím došlo k splneniu podmienky podľa § 19a ods. 4 privatizačného zákona (zaplatenie kúpnej ceny).*“

Tento právny záver považuje sťažovateľ za nezrozumiteľný, zmätočný, podľa neho v ňom absentujú akékoľvek logické súvislosti a uvedené konštatovanie nemá základ vo vykonanom dokazovaní. Nie je zřejmé, na základe čoho sa dospelo k záveru, že zaplatením ceny tak ako bolo dohodnuté aj s akceptáciou fondu, došlo k splneniu podmienky podľa § 19a ods. 4 zákona o veľkej privatizácii (správne by malo ísť o splnenie podmienky podľa odseku 3, t. j. použitie kúpnej ceny prednostne na úhradu záväzkov voči fondu).

22. Podľa názoru sťažovateľa v skutočnosti listinnými dôkazmi bolo preukázané, že úpadca požiadal fond o udelenie súhlasu až po uzavretí kúpnej zmluvy, pričom vo svojej následnej žiadosti o udelenie súhlasu o tejto skutočnosti fond neinformoval. Fond preto nemohol vedieť o už uzatvorenej kúpnej zmluve a o spôsobe úhrady kúpnej ceny dojednanej v zmluve, a preto takýto postup úpadcu a žalobcov ani nemohol akceptovať. Aj keby však (čo i len teoreticky) fond o uzavretí kúpnej zmluvy a dojednanom spôsobe úhrady kúpnej ceny vedel, nemohol by takýto postup akceptovať, pretože by bol v priamom rozpore s § 19a zákona o veľkej privatizácii. Argumentácia s poukazom na záložné právo zriadené v prospech banky je irelevantná. Navyše toto záložné právo je absolútne neplatné podľa § 19a ods. 2 zákona o veľkej privatizácii, keďže bolo zriadené bez súhlasu fondu.

23. Najvyšší súd ďalej uviedol, že je povinnosťou všeobecných súdov zohľadňovať špecifické okolnosti a individuálne súvislosti každého konkrétneho prípadu, pričom vyslovil tento právny názor: „... *Ak sa všeobecné súdy pri posudzovaní problematiky nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam privatizáciou zo štátneho majetku sústredia iba na povrchné hodnotené technické nedôslednosti v postupe príslušných štátnych orgánov, a to v neprospech osoby vlastníka, ide o uprednostňovanie zdanlivej legality vtedajšieho prístupu štátu pri správe svojho majetku pred hodnotami materiálneho právneho štátu, ktoré sú všeobecné súdy povinné chrániť.*“ Toto vyjadrenie podľa sťažovateľa najvyšší súd fakticky prebral z nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016. Pritom z kontextu citovanej argumentácie nie je možné zistiť, v čom videl najvyšší súd povrchné hodnotené technické nedôslednosti v postupe príslušných štátnych orgánov.

24. Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že v dovolacom rozsudku sa tiež uvádza: „... *upustil od prílišného formalizmu pri posudzovaní dodržania predpokladov platnosti kúpnej zmluvy podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona ohľadne predchádzajúceho súhlasu k prevodu privatizovaného majetku v preskúmvanej veci. ... V konaní nebolo spochybnené, že vôľou oboch zmluvných strán ako i FNM SR v nadväznosti na § 19a privatizačného zákona, bolo predmetné nehnuteľnosti previesť na tretieho, v tomto prípade na žalobcov, za určitých dohodnutých, ale aj zákonom stanovených podmienok (§ 19a), čo preukázateľne vyplýva z listinných dôkazov a vykonaného dokazovania v rámci súdneho konania. ... úmyslom všetkých strán na tomto úkone zúčastnených, t. j. predávajúcich,*

kupujúci, ale aj FNM SR, ktorého súhlas bol potrebný k prevodu nehnuteľností, bol prevod nehnuteľností v dohodnutej kúpnej cene...“

25. Podľa názoru sťažovateľa je neprijateľné a neprípustné, ak dovolací súd označí za „prílišný formalizmus“ podradenie zisteného skutkového stavu pod právnu normu, ktorá určuje zákonné limity pre platnosť právneho úkonu. Účelom § 19a zákona o veľkej privatizácii bola nesporne ochrana záujmov štátu ako veriteľa v procese privatizácie v čase, kedy masívne dochádzalo k nekontrolovateľným prevodom privatizovaného majetku pred splnením záväzkov dlžníkov voči fondu.

Ak preto zákonodarca podmienil platnosť prevodu privatizovaného majetku udelením predchádzajúceho súhlasu fondu a použitím získaných prostriedkov v prospech záväzkov voči fondu, potom je zjavné, že tým vytvoril zákonný rámec pre nakladanie s privatizovaným majetkom v súlade s celospoločenským záujmom, pričom akékoľvek porušenie nastavených podmienok spôsobuje bez ďalšieho neplatnosť právneho úkonu. Treba považovať za neprijateľné, aby sa mohli „zľahčovať“ zákonom nastavené limity s poukazom na prílišný formalizmus. Nie je sporné, že kúpna zmluva uzatvorená žalobcami a úpadcom a v nej prejavovaná vôľa nadobudnúť nehnuteľnosť je nielen čo do predmetu, ale aj spôsobu zaplatenia kúpnej ceny určitá a zrozumiteľná. Dohodnutý spôsob odplaty však aj bez ďalšieho spôsobuje neplatnosť zmluvy pre rozpor so zákonom ustanovenými podmienkami. Akákoľvek následná konštrukcia v dovolacom rozsudku o súhlase fondu, ktorá by určitý a zrozumiteľný prejav vôle zmluvných strán konvalidovala, je neprijateľná.

26. Za rovnako nepodložené treba podľa sťažovateľa považovať aj stanovisko dovolacieho rozsudku, podľa ktorého „... FNM SR si síce v konkurznom konaní uplatnil pohľadávku z privatizačnej zmluvy vo výške kúpnej ceny 24.954.200,- Sk, úroky a zmluvnú pokutu (spolu 75.798.092,40,- Sk), pričom pohľadávku vo výške 11.801.460,- Sk správca poprel z dôvodu uzavretej dohody o započítaní pohľadávok a FNM SR si ju v incidenčnom konaní neuplatnil vzhľadom na započítanie tejto pohľadávky...“.

V skutočnosti z priložených písomných dôkazov podľa presvedčenia sťažovateľa vyplýva len to, že fond prihlásil požiadavku v celej výške. Tvrdenie, že fond popretú pohľadávku neuplatnil v incidenčnom konaní vzhľadom na započítanie, nevyplýva ani z výpovedí svedkov, ani z vykonaného dokazovania.

27. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami a argumentmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie.

Sťažovateľ poukázal na to, že odvolacím rozsudkom bol zmenený prvostupňový rozsudok vzhľadom na záver o porušení prvej povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 19a zákona o veľkej privatizácii, pričom sa už námietkami, ktorými sťažovateľ poukazoval aj na iné dôvody neplatnosti kúpnej zmluvy, nezaoberal.

28. Podľa sťažovateľa z odôvodnenia dovolacieho rozsudku, ktoré je nepreskúmateľné, sa dá vyvodiť záver, že kúpna zmluva je platná, pretože jej uzatvorenie pred udelením súhlasu fondu nemožno posudzovať formalisticky. Okrem toho podmienka použitia výnosu prednostne na úhradu záväzkov voči fondu bola tiež splnená, pretože „... *Cena bola zaplatená tak, ako bolo dohodnuté aj s akceptáciou FNM SR..., nakoľko nehnuteľnosti boli založené v prospech majoritného záložného veriteľa, a to PKB..., čím došlo k splneniu podmienky podľa 19a ods. 4 privatizačného zákona (zaplatenie kúpnej ceny).*“. Rovnako je však z odôvodnenia dovolacieho rozsudku možné vyvodiť záver, že kúpna zmluva je síce neplatná, ale nemožno pristupovať k plneniu zákonom uložených povinností formalisticky a žalobcom treba poskytnúť ochranu ich práv z iných, v dovolacom rozsudku bližšie neurčených dôvodov.

29. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že bez ohľadu na neprehliadnuteľnú zmätočnosť a absenciu odôvodnenia právnych záverov dovolacieho rozsudku bol najvyšší súd povinný zaoberať sa aj tými námietkami sťažovateľa, ktorými sa v odvolacom rozsudku nezaoberal a na ktoré nepovažoval za potrebné dať odpoveď.

30. Ústavný súd stabilne zdôrazňuje povinnosť súdov rozhodovať v obdobných veciach rovnako, a tým zachovávať právnu istotu a predvídateľnosť práva, pričom ak sa súd odkloní od rozhodnutia v obdobnej veci, musí tento odklon dostatočne odôvodniť.

31. Sťažovateľ poukazuje na to, že na najvyššom súde prebiehali a prebiehajú aj konania o vylúčenie iných nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu, pričom v čase vydania dovolacieho rozsudku sú už niektoré prípady právoplatne rozhodnuté, a to

v prospech sťažovateľa (s výnimkou jediného sporu). Vzhľadom na túto skutočnosť sťažovateľ v ďalšom podáva prehľad o týchto súdnych konaniach a o ich výsledkoch, prípadne o ich doterajšom priebehu. Vo všetkých týchto prípadoch boli posudzované rovnaké otázky, aké sú významné aj v tomto konaní, pričom minimálne v rozhodnutiach senátov 4Obo a 2Obo bol vyslovený jednoznačný právny názor, že k splneniu povinnosti použiť kúpnu cenu prednostne na úhradu záväzkov voči fondu dohodou o započítaní nedošlo. V rozhodnutiach senátov 3Obo a 1Obo odvolací súd naznačil, že je potrebné riadiť sa dôsledne ustanoveniami príslušných právnych predpisov upravujúcich započítanie pohľadávok, resp. zaoberať sa otázkou kogentného charakteru § 19a zákona o veľkej privatizácii. Odlišný právny názor na posúdenie zániku pohľadávok dohodou o započítaní vyslovil len senát 5Obo.

32. Za diskriminačný možno považovať podľa sťažovateľa taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchyľne, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť. Hoci najvyšší súd v dovolacom konaní mal v čase svojho rozhodnutia vedomosť o tom, že senáty najvyššieho súdu v právoplatných rozsudkoch alebo v zrušovacích uzneseniach už vyslovili na skutkovo a právne rovnakú vec záväzný právny názor, nepovažoval za potrebné argumentačne sa vysporiadať s odlišným právnym názorom, a to i napriek tomu, že je jeho úlohou rozdielne právne posúdenie zjednotiť a prispieť tým k právnej istote účastníkov konania v tom, že ich právam bola poskytnutá relevantná ochrana.

33. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa Mgr. Petra Zvaru, správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby a.s. Nitra na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo V 1/2014 zo dňa 28.04.2016 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo V 1/2014 zo dňa 28.04.2016 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.“

34. Z vyjadrenia predsedníčky najvyššieho súdu č. k. KP 3/2016-79, Nobs 97/2016 z 30. novembra 2016 doručeného ústavnému súdu 13. decembra 2016 vyplýva, že podľa záveru dovolacieho rozsudku v konaní nebola spochybnená vôľa oboch zmluvných strán a ani fondu v nadväznosti na ustanovenie § 19a zákona o veľkej privatizácii previesť sporné nehnuteľnosti na žalobcov za určitých dohodnutých, ale zákonom ustanovených podmienok. Kúpna zmluva bola uzavretá slobodne a vážne, nebola žiadnou zo strán spochybnená a pokiaľ ide o zákonom stanovený súhlas fondu na prevod predtým privatizovaného majetku na žalobcov, najvyšší súd dospel k záveru, že aj táto podmienka bola v konečnom dôsledku splnená, pričom skutočnosť, že písomný súhlas bol neskoršie datovaný, než bola uzavretá kúpna zmluva, nie je možné, ale najmä spravodlivé v tejto konkrétnej veci vykladať na ťarchu kupujúcich žalobcov. Úmyslom všetkých strán zúčastnených na tomto úkone (tak na strane kupujúceho, ako aj na strane predávajúceho, ale aj fondu, ktorého súhlas bol potrebný k prevodu nehnuteľností) bol prevod nehnuteľností na žalobcov v dohodnutej kúpnej cene, pričom išlo o jednoznačne jasný a zrozumiteľný úmysel, ktorý nebol spochybnený žiadnym z týchto subjektov v relevantnom čase prevodu, ale až neskôr, a to zo strany sťažovateľa, ktorý sporné nehnuteľnosti zaradil po takmer 10 rokoch od uzavretia kúpnej zmluvy do konkurznej podstaty. Podľa názoru najvyššieho súdu medzi dovolacím rozsudkom a namietaným porušením základných práv podľa ústavy a dohovoru neexistuje taká spojitosť, ktorá by umožňovala vysloviť záver o ich porušení. Postupom najvyššieho súdu a dovolacím rozsudkom k porušeniu označených práv nedošlo.

35. Z repliky sťažovateľa na vyjadrenie predsedníčky najvyššieho súdu z 28. decembra 2016 doručenej ústavnému súdu 3. januára 2017 vyplýva, že podľa jeho názoru vyjadrenie najvyššieho súdu neobsahuje žiadne stanovisko k ním označenému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré spočíva najmä v nepreskúmateľnosti, nezrozumiteľnosti a v absencii riadneho odôvodnenia dovolacieho rozsudku. Najvyšší súd len zopakoval právne závery vyslovené v zmeňujúcom dovolacom rozsudku. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa možno len veľmi ojedinele stretnúť s tým, že dôjde k zmene rozhodnutia odvolacieho súdu a k súčasnému potvrdeniu rozhodnutia prvostupňového súdu. Aj z tohto dôvodu považuje sťažovateľ dovolací rozsudok za prekvapivý, a preto v záujme objektívnosti v sťažnosti podrobne opísal priebeh konania

a zdôraznil právne závery vyslovené v prvostupňovom, odvolacom a napokon dovolacom rozsudku. Treba opakovane zdôrazniť, že odvolacím rozsudkom bol zmenený prvostupňový rozsudok na základe posúdenia porušenia prvej podmienky vyplývajúcej z ustanovenia § 19a zákona o veľkej privatizácii. Sťažovateľ je presvedčený, že ak najvyšší súd nevyužil v dovolacom konaní svoju kasačnú právomoc a odvolací rozsudok nezrušil s tým, aby sa potom bolo možné zaoberať v ďalšom odvolacom konaní ďalšími námietkami, potom bolo povinnosťou najvyššieho súdu, aby tieto námietky sám posúdil a vlastné právne závery dôsledne, zrozumiteľne a jednoznačne vysvetlil. Z vykonaného dokazovania jasne vyplýva, že žiadosť úpadcu a súhlas fondu z 31. augusta 2000 mali všeobecný charakter a týkali sa súboru nehnuteľností úpadcu. Je preto ničím nepodložené tvrdenie, že fond mal vedomosť o uzatvorení konkrétnej kúpnej zmluvy medzi žalobcami a úpadcom. Najvyšší súd nedôslednosť dovolacieho rozsudku zopakoval aj vo svojom vyjadrení k sťažnosti, keď citoval z dovolacieho rozsudku, že fond mal vedomosť o podmienkach kúpnej zmluvy uzatvorenej žalobcami a že s nimi súhlasil. Takéto tvrdenie je však svojvoľné a nebolo v konaní preukázané. Pokiaľ sa v dovolacom rozsudku poukazuje na judikatúrou ústavného súdu zdôrazňovanú povinnosť zohľadňovať špecifické okolnosti a individuálne súvislosti každého konkrétneho prípadu, treba k tomu pripomenúť, že ústavný súd rovnako zdôrazňuje, že pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne. Ústavný súd rovnako uvádza, že podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie (subsumpcia skutkového stavu pod zvolené právne normy) nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

36. Z podania žalobcu 1, zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Tibenským, Advokátska kancelária, Štefánikova 15, Nitra, z 22. novembra 2016 doručeného ústavnému súdu 29. novembra 2016 označeného ako „*Stanovisko k sťažnosti*“ vyplýva, že z informácie poskytnutej tlačovým a informačným odborom ústavného súdu sa dozvedel o prebiehajúcom konaní. Má záujem na výsledku konania, lebo môže byť rozhodnutím

ústavného súdu priamo dotknutý. Považuje preto za potrebné sa aspoň v krátkosti vyjadriť, hoci nie je účastníkom, ale ani vedľajším účastníkom konania. Dovolací rozsudok považuje za dostatočne zrozumiteľný, jasný a určitý. Je aj náležite odôvodnený. V ďalšom podrobne poukazuje na použitú argumentáciu najvyššieho súdu. Zdôrazňuje, že bez ohľadu na iné rozhodnutia súdov v obdobných veciach je potrebné každú vec posudzovať osobitne, pričom predmetný dovolací rozsudok je jediným dovolacím rozhodnutím svojho druhu. Prípadnú neplatnosť kúpnej zmluvy podľa § 19a zákona o veľkej privatizácii by mohol uplatňovať výlučne len fond ako subjekt zriadený na účely realizovania procesu privatizácie a uplatňovania nárokov s tým súvisiacich. Toto ustanovenie ochraňuje výlučne nároky fondu súvisiace s prevodom majetku na žalobcov. Úpadcovi, sťažovateľovi, ale ani inému subjektu žiadne nároky zo zákona o veľkej privatizácii nevyplývali. Navyše žalobcovia nedali žiaden dôvod na to, aby sa zmluva stala neplatnou, resp. bola od počiatku neplatná. Práve naopak, všetky svoje záväzky si riadne splnili, uhradili kúpnu cenu a dôvodne sa domnievali, že prevod je možný, keďže fond dal na to súhlas. Prípadné pochybenie fondu, resp. úpadcu nie je možné dať dodatočne a navyše výlučne a bez ďalšieho len na ťarchu žalobcov ako nadobúdateľov. Ak niekto pochybil, bol to úpadca, a ten sa preto dnes nemôže dovolávať neplatnosti zmluvy z dôvodov, ktoré sám spôsobil (tým, že kúpnu cenu z predaja neuhradil fondu). Aj vo vzťahu k fondu platí, že aj keby išlo o jeho nezákonný postup (nesprávne udelený súhlas), nemohla by mu byť za takýchto okolností poskytnutá ochrana. Riešenie prijaté dovolacím rozsudkom je spravodlivé. V prípade opačného rozhodnutia by totiž jedinými poškodenými boli práve žalobcovia ako nadobúdatelia, hoci si riadne splnili všetky svoje záväzky.

37. Z ďalšieho stanoviska žalobcu 1 zo 16. januára 2017 doručeného ústavnému súdu 23. januára 2017 (podaného po doručení sťažnosti, uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 796/2016-19 z 27. októbra 2016, vyjadrenia predsedníčky najvyššieho súdu a repliky sťažovateľa) vyplýva, že trvá na stanovisku z 22. novembra 2016. Navyše zdôrazňuje niektoré okolnosti. Predovšetkým nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, podľa ktorého žalobcovia neboli dobromyseľní, pretože toto tvrdenie nijako nepreukázal, a nie je zrejmé ani to, z čoho vychádza. Práve naopak, o dobromyseľnosti žalobcov niet žiadnych pochyb (v ďalšom uvádza skutkové okolnosti, ktoré podľa neho dobromyseľnosti žalobcov

nasvedčujú). Ďalej zdôrazňuje, že je otázne, či možno postup sťažovateľa považovať za súladný s dobrými mravmi. Sťažovateľ by mal nárok uplatňovať voči fondu, keďže tento mal podľa neho pochybiť a údajnú neplatnosť spôsobiť. Je presvedčený, že ustanovenie § 19a zákona o veľkej privatizácii má slúžiť na ochranu nárokov fondu a iba ten ho môže využiť, resp. môže byť aplikované len v súvislosti s nárokmi fondu. Prípadnú neplatnosť kúpnej zmluvy podľa § 19a zákona o veľkej privatizácii, ako aj s tým súvisiace nároky, mohol preto uplatňovať výlučne len fond zriadený týmto zákonom na účely realizácie procesu privatizácie a uplatňovania nárokov s tým súvisiacich. Toto ustanovenie ochraňovalo výlučne nároky fondu súvisiace s prevodom majetku na nadobúdateľa. Úpadcovi, správcovi, ale ani inému subjektu žiadne nároky z porušovania zákona o veľkej privatizácii nevyplývajú. Fond nie je verejnoprávnou inštitúciou, preto nič nebránilo tomu, aby sa fond a úpadca ako dva súkromnoprávne subjekty dohodli, ako bude úpadca nakladať s peňažnými prostriedkami, ktoré získal z predaja sporných nehnuteľností. V súkromnom práve, pokiaľ to nie je výslovne zakázané, účastníci právneho vzťahu môžu povinnosť ustanovenú zákonom dohodou modifikovať. Zo žiadneho ustanovenia zákona o veľkej privatizácii nevyplýva, že by ustanovenie § 19a malo byť ustanovením kogentným, od ktorého sa nemožno odchyliť. Aj pri úzkostlivom lipnutí na litere zákona absolútna neplatnosť predpokladaná v ustanovení § 19a ods. 4 zákona o veľkej privatizácii by prichádzala do úvahy iba v prípade súčasného porušenia ustanovenia § 19a ods. 2, ale aj ods. 3.

38. Z vyjadrenia žalobcu 2 a žalobkyne 3, zastúpených Advokátskou kanceláriou Borgulová & Péteriová s. r. o., Farská 4, Nitra, z 26. januára 2017 doručeného ústavnému súdu 31. januára 2017 vyplýva, že sa v celom rozsahu stotožňujú so stanoviskami žalobcu 1 z 22. novembra 2016 a zo 16. januára 2017, ku ktorým sa zároveň pripájajú. Poukazujú na určité časové súvislosti, keď konkurz bol vyhlásený asi jeden rok po uzatvorení zmluvy s úpadcom a po vyplatení kúpnej ceny. Výzva súdu na podanie vylučovacej žaloby bola im doručená až v roku 2010, teda takmer 10 rokov po uzatvorení kúpnej zmluvy a takmer 9 rokov po vyhlásení konkurzu. Sťažovateľ v konaní o vylučovacej žalobe namietal neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorú vyhotovil samotný úpadca. Ten stanovil platobné podmienky a on bol zaviazaný povinnosťami voči fondu vyplývajúcimi zo zákona o veľkej

privatizácii, ako aj z ostatných zákonov vo vzťahu k tretím osobám, čo žalobca 1 a žalobkyňa 3 nemohli nijakým spôsobom ovplyvniť. Námietku neplatnosti kúpnej zmluvy sťažovateľ uplatnil napriek tomu, že namietané okolnosti, ktoré mali neplatnosť zmluvy spôsobiť, zapríčinil samotný úpadca v spolupráci s fondom. Hoci sťažovateľovi, resp. jeho právnym predchodcom vo funkcii správcu konkurznej podstaty úpadcu museli byť všetky okolnosti prevodu známe bezprostredne, prípadne v krátkej dobe po vyhlásení konkurzu v roku 2001, napriek tomu správkyňa dr. Mrázová zaradila sporné nehnuteľnosti do konkurznej podstaty úpadcu takmer po 10 rokoch. V tom čase už boli nehnuteľnosti podstatným spôsobom upravené a rekonštruované žalobcami. Stálo to nemalé finančné prostriedky, pretože po predaji budovy neboli schopné užívania pre nadmernú opotrebovanosť a zdevastovanie.

II.

39. Z prvostupňového rozsudku krajského súdu č. k. 9 Cbi 28/2010-230 z 31. mája 2012 vyplýva, že sťažovateľ ním bol zaviazaný vylúčiť zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu konkrétne označené nehnuteľnosti.

Podľa názoru krajského súdu obe podmienky ustanovené v § 19a zákona o veľkej privatizácii boli splnené, a preto nemožno hovoriť o prevode privatizovaného majetku ako o absolútne neplatnom právnom úkone.

Podľa argumentácie krajského súdu je nesporné, že fond 31. augusta 2000 udelil súhlas na predaj sporných nehnuteľností žalobcom. Súhlas bol daný za podmienky, že výnos z tohto predaja použije predávajúci na úhradu svojich záväzkov voči fondu. Náležitosti súhlasu fondu zákon neupravuje, preto bolo v právomoci fondu, ako súhlas vydá, resp. či ho niečím obmedzí. Vzhľadom na hroziace exekúcie fond privítal snahu PKB a. s., ako majoritného záložného veriteľa postupovať spoločne.

Pokiaľ ide o časovú následnosť súhlasu fondu, uzatvorenia písomnej kúpnej zmluvy a prevodu nehnuteľností, podľa krajského súdu je rozhodujúce, že zákon vyžaduje súhlas fondu k prevodu majetku, nie k uzavretiu písomnej zmluvy. Samotnou zmluvou totiž vlastnícke právo k nehnuteľnosti nevzniká, vznikne až vkladom do katastra nehnuteľností na základe rozhodnutia o povolení vkladu. Keďže vklad vlastníckeho práva bol povolený

7. novembra 2000 a fond udelil súhlas k prevodu 31. augusta 2000, treba vychádzať z toho, že prevod nastal až na základe predchádzajúceho písomného súhlasu fondu.

Podľa názoru krajského súdu splnená bola aj druhá podmienka k platnosti prevodu, teda použitie získaných finančných prostriedkov prednostne na úhradu záväzkov úpadcu voči fondu. K úhrade, resp. použitiu finančných prostriedkov v prospech fondu došlo uzatvorením dohody o započítaní medzi fondom, Kovospolom a úpadcom. Touto dohodou zanikli pohľadávky, ktoré mal úpadca voči Kovospolu, ako aj Kovopol voči fondu, pričom pohľadávka fondu voči úpadcovi sa znížila o 11 801 460 Sk. Toto potvrdzuje aj následné správanie účastníkov, keďže úpadca prestal evidovať pohľadávku voči Kovospolu, Kovopol voči fondu, a naopak, úpadca prestal evidovať záväzok v tomto rozsahu voči fondu, v dôsledku čoho sťažovateľ pohľadávku v tomto rozsahu poprel. Skutočnosť, že fond nepodal žalobu o určenie pravosti a výšky popretej pohľadávky, svedčí o tom, že aj on považoval popretie pohľadávky za dôvodné z titulu dohody o započítaní. Podľa krajského súdu nebolo možné stotožniť sa s právnym názorom sťažovateľa, že dohoda o započítaní so sporným predajom nesúvisí a môže sa týkať iba vzťahu úpadcu a Kovospolu, a taktiež nemožno súhlasiť s názorom o neplatnosti dohody o započítaní.

40. Z odvolacieho rozsudku najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 65/2012-285 z 30. septembra 2013 vyplýva, že ním bol zmenený prvostupňový rozsudok krajského súdu č. k. 9 Cbi 28/2010-230 z 31. mája 2012 tak, že žaloba žalobcov bola zamietnutá.

Podľa konštatovania odvolacieho súdu sťažovateľ v podanom odvolaní inter alia namietal, že v kúpnej zmluve z 11. júla 2000 bola presne stanovená lehota na úhradu kúpnej ceny, pričom kúpna cena bola v zmysle kúpnej zmluvy uhradená na účet súdnej exekútorke v prospech uhradenia záväzkov úpadcu voči PKB a. s. K tejto úhrade aj podľa žalobcov došlo, a preto je zrejmé, že získané finančné prostriedky preukázateľne neboli použité na úhradu záväzkov úpadcu voči fondu, ale na úhradu jeho záväzkov voči PKB a. s.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa nemožno stotožniť s názorom krajského súdu, podľa ktorého sa súhlas fondu vyžaduje k prevodu, teda ku vkladu do katastra, a nie k uzavretiu kúpnej zmluvy. V skutočnosti účinnosť kúpnej zmluvy týkajúcej sa nehnuteľnosti nastáva jej uzavretím. Od uzavretia zmluvy až do rozhodnutia o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností sú účastníci zmluvy svojimi zmluvnými

prejavmi viazaní. Uzavretím platnej kúpnej zmluvy nastávajú jej obligačno-právne účinky, obsah zmluvy sa pre jej účastníkov stáva záväzným a zmluva súčasne nadobúda aj účinnosť. Vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nemá žiadny vplyv na vznik zmluvy, ani na jej účinnosť a má vecno-právny charakter, ktorého účelom je zabezpečiť, aby okamih vzniku práva k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom evidencie v katastri, bol presne stanovený a aby bolo možné zistiť, kto je vlastníkom nehnuteľnosti. Z uvedených skutočností vyplýva, že k prevodu privatizovaného majetku došlo na základe kúpnej zmluvy uzavretej 11. júla 2000, teda pred udelením súhlasu fondu. Takýto právny úkon je preto podľa § 19a ods. 4 zákona o veľkej privatizácii neplatný. Vzhľadom na tento záver už nebolo potrebné zaoberať sa opodstatnenosťou námietok sťažovateľa týkajúcich sa použitia úpadcom získaných finančných prostriedkov na úhradu záväzkov voči fondu.

41. Z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 1/2014 z 28. apríla 2016 vyplýva, že ním bol zmenený odvolací rozsudok najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 65/2012-285 z 30. septembra 2013 tak, že sa potvrdzuje prvostupňový rozsudok krajského súdu č. k. 9 Cbi 28/2010-230 z 31. mája 2012.

Podľa konštatovania dovolacieho súdu medzi žalobcami (ako kupujúcimi) a úpadcom (ako predávajúcim) bola 11. júla 2000 uzavretá kúpna zmluva, a to za cenu 3 267 252 Sk (108 452,90 €), ktorá bola zaplatená tak, ako bolo dohodnuté aj s akceptáciou fondu, lebo nehnuteľnosti boli založené v prospech majoritného záložného veriteľa (PKB a. s.), čím došlo k splneniu podmienky zaplata kúpnej ceny. Treba vychádzať z ustálenej judikatúry ústavného súdu, ktorá stanovila povinnosť pre všeobecné súdy zohľadňovať špecifické okolnosti a individuálne súvislosti každého individuálneho prípadu tak, aby bolo dosiahnuté spravodlivé riešenie veci (t. j. také, aby úzkostlivé lipnutie na litere zákona v prospech jednej procesnej strany nespôsobilo výraznú nespravodlivosť druhej procesnej strane). Ak sa všeobecné súdy pri posudzovaní problematiky nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam privatizáciou zo štátneho majetku sústredia iba na povrchné hodnotené technické nedôslednosti v postupe príslušných štátnych orgánov, a to v neprospech osoby vlastníka, ide o uprednostňovanie zdanlivej legality vtedajšieho postupu štátu pri správe svojho majetku pred hodnotami materiálneho právneho štátu, ktoré sú všeobecné súdy povinné chrániť.

Vzhľadom aj na judikatúru ústavného súdu pri posudzovaní tejto veci treba podľa dovolacieho súdu vychádzať zo skúmania okolností nadobudnutia nehnuteľností žalobcami, z ktorých možno urobiť záver o potrebe upustiť od prílišného formalizmu pri posudzovaní dodržania predpokladov platnosti kúpnej zmluvy podľa § 19a ods. 2 zákona o veľkej privatizácii, teda čo sa týka predchádzajúceho súhlasu fondu s prevodom. Nebolo sporné, kedy bola kúpna zmluva uzavretá, rozpor bol len v tom, či písomný súhlas fondu na prevod nehnuteľného majetku udelený po uzavretí kúpnej zmluvy mohol mať, resp. mal v danej veci za následok neplatnosť tejto zmluvy. Dovolací súd vychádzal aj z ustanovenia § 266 Obchodného zákonníka, ktorý v odseku 1 uvádza, že prejav vôle sa vykladá podľa úmyslu konajúcej osoby, ktorej je prejav vôle určený, známy alebo jej musel byť známy, a v odseku 2 uvádza, že v prípadoch, keď prejav vôle nemožno vyložiť podľa odseku 1, vykladá sa podľa významu, ktorý by mu spravidla prikladala osoba v postavení osoby, ktorej bol prejav vôle určený. V konaní nebolo spochybnené, že vôľa oboch zmluvných strán, ako i fondu v nadväznosti na § 19a zákona o veľkej privatizácii bola predmetné nehnuteľnosti previesť na žalobcov za určitých dohodnutých, ale aj zákonom ustanovených podmienok (§ 19a), čo preukázateľne vyplýva z listinných dôkazov a vykonaného dokazovania v rámci súdneho konania. Kúpna zmluva bola uzavretá slobodne a vážne, nebola žiadnym z nich spochybnená, a pokiaľ ide o zákonom predpokladaný súhlas na prevod skôr privatizovaného majetku na tretie osoby, dovolací súd je toho názoru, že aj táto podmienka bola v konečnom dôsledku splnená, a skutočnosť, že písomný súhlas je z neskoršieho dátumu, ako bola uzavretá kúpna zmluva, nie je možné a ani spravodlivé v tejto konkrétnej veci vykladať na ťarchu kupujúcich žalobcov, pretože úmyslom všetkých strán zúčastnených na tomto úkone, ale aj fondu, ktorého súhlas bol potrebný na prevod nehnuteľností, bol prevod nehnuteľností na žalobcov za dohodnutú kúpnu cenu, pričom išlo o jednoznačne jasný a zrozumiteľný úmysel, ktorý nebol spochybnený žiadnym z týchto subjektov v relevantnom čase prevodu, pretože až neskôr bol spochybnený správcom konkurznej podstaty úpadcu, ktorý sporné nehnuteľnosti zaradil do konkurznej podstaty, a to až takmer 10 rokov od uzavretia kúpnej zmluvy a 9 rokov od vyhlásenia konkurzu (i keď zákon neustanovuje, do akej doby je takýto postup správcu konkurznej podstaty možný, teda takýto postup nevyklučuje). Pre úplnosť treba podľa dovolacieho súdu tiež uviesť, že fond si síce v konkurznom konaní uplatnil pohľadávku z privatizačnej zmluvy vo výške kúpnej ceny 24 954 200 Sk s úrokmi

a zmluvnou pokutou (spolu 75 798 092,40 Sk), pričom pohľadávku vo výške kúpnej ceny 11 801 460 Sk správca poprel z dôvodu uzavretej dohody o započítaní a fond si ju v incidenčnom konaní neuplatnil vzhľadom na započítanie tejto pohľadávky (čo vyplýva z jeho podania na č. l. 107 spisu vrátane toho, že zvyšok prihlásenej pohľadávky vo výške 63 996 632 Sk 17. februára 2006 postúpil spoločnosti TIKKA INVESTMENTS LIMITED, Cyprus, teda prestal byť veriteľom úpadcu). V judikatúre ústavného súdu bola stanovená povinnosť pre všeobecné súdy zohľadňovať špecifické okolnosti a individuálne súvislosti každého konkrétneho prípadu tak, aby bolo dosiahnuté spravodlivé vyriešenie veci, t. j. také, aby úzkostlivé lipnutie na litere zákona v prospech jednej procesnej strany nespôsobilo zjavnú a výraznú nespravodlivosť druhej procesnej strane. Dovolací súd si osvojil tento názor a vzhľadom na uvedené skutočnosti sa nestotožnil s názorom odvolacieho súdu o neplatnosti kúpnej zmluvy z 11. júla 2000. Napokon sa dovolací súd stotožnil s názorom odvolacieho súdu o účinkoch vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v súvislosti s kúpnu zmluvou o predaji nehnuteľností.

III.

42. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

43. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

44. Sťažovateľ je presvedčený o správnosti právnych záverov vyslovených v odvolacom rozsudku. Závery, ku ktorým sa dospelo v dovolacom rozsudku, považuje jednak za nepreskúmateľné, ale tiež za porušujúce právo na relevantnú odpoveď na zásadné námietky, a napokon za priečiace sa zásade predvídateľnosti rozhodnutia a právnej istoty.

45. Podľa predsedníčky najvyššieho súdu je podstatné, že nebola spochybnená vôľa zmluvných strán a fondu previesť sporné nehnuteľnosti na žalobcov za určitých dohodnutých a zákonom ustanovených podmienok. Išlo o jednoznačne jasný a zrozumiteľný úmysel, ktorý nebol nikým spochybnený v relevantnom čase prevodu, ale až po takmer desiatich rokoch od uzavretia kúpnej zmluvy.

46. Žalobcovia zhodne považujú argumentáciu dovolacieho rozsudku za správnu a poukazujú na ňu. Žalobca 1 osobitne zdôrazňuje, že žalobcovia boli vzhľadom na viaceré konkrétne okolnosti dobromyseľní v tom, že vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam platne nadobudli. Nepovažujú ustanovenie § 19a zákona o veľkej privatizácii za kogentné, od ktorého by sa nebolo možné odchyliť. Žalobca 2 a žalobkyňa 3 osobitne zdôrazňujú časové súvislosti významné pri posudzovaní veci, ako aj investície, ktoré do sporných nehnuteľností vynaložili.

47. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha

interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/94).

48. Za východiskový bod svojich úvah považuje ústavný súd v najvšeobecnejšej rovine tú základnú ústavnoprávnu konštrukciu štátnej moci, podľa ktorej sa táto delí na zákonodarnú moc (upravenú v piatej hlave ústavy), na výkonnú moc (upravenú v šiestej hlave ústavy) a na súdnu moc (upravenú v siedmej hlave ústavy). S uvedeným trojdelením štátnej moci úzko súvisí ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

49. Z hľadiska posudzovaného prípadu treba venovať prvoradú pozornosť ustanoveniam § 39 a § 40a Občianskeho zákonníka, ako aj ich vzájomnému vzťahu.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 40a Občianskeho zákonníka ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym

predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovoľá.

50. Neplatnosť právneho úkonu uvedená v ustanovení § 39 Občianskeho zákonníka má povahu absolútnej neplatnosti. Vo všeobecnej rovine možno povedať, že neplatný je právny úkon, ktorý nemá niektorú z náležitostí, ktoré zákon pod sankciou neplatnosti právneho úkonu vyžaduje. Pritom Občiansky zákonník pojem „absolútna neplatnosť“ nepoužíva. Používa len termín „neplatnosť“, preto platí, že pokiaľ je nejaká vada právneho úkonu sankcionovaná neplatnosťou (a nejde pritom o niektorý z prípadov relatívnej neplatnosti uvedenej ďalej), ide o absolútne neplatný právny úkon. Absolútna neplatnosť (negotium nullum) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona. Absolútnej neplatnosti právneho úkonu sa môže dovoľávať ktokoľvek. Okrem účastníkov právneho úkonu je to teda každý, kto má na tom právny záujem. Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd alebo iný štátny orgán prihliada z úradnej povinnosti, teda napríklad aj bez toho, aby ten, kto môže byť takým úkonom dotknutý, musel namietať neplatnosť úkonu. Absolútne neplatný právny úkon nespôsobuje právne následky ani v prípade, keď na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Absolútna neplatnosť pôsobí zásadne od začiatku (ex tunc), teda od okamihu vzniku právneho úkonu. Účinky absolútnej neplatnosti pôsobia definitívne, aj keby dôvod neplatnosti právneho úkonu dodatočne odpadol. Absolútne neplatný právny úkon nemožno teda zhojiť dodatočným schválením, či ho konvalidovať dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti, ale ani napraviť splnením povinnosti. Do úvahy prichádza iba konverzia podľa § 41a ods. 1 Občianskeho zákonníka (keď neplatný právny úkon má náležitosti iného právneho úkonu, ktorého sa účastníci dovoľajú).

51. Neplatnosť právnych úkonov vymenovaných v ustanovení § 40a Občianskeho zákonníka má povahu relatívnej neplatnosti, ktorá spočíva v tom, že právny úkon, pri ktorom je daný dôvod relatívnej neplatnosti, sa považuje za platný, pokiaľ ten, kto je takýmto právnym úkonom dotknutý, sa neplatnosti právneho úkonu dôvodne nedovoľá. Znamená to, že zákon ponecháva na úvahu subjektu dotknutého právnym úkonom, či sa chce neplatnosti právneho úkonu dovoľovať, alebo nie. Ak sa oprávnený subjekt neplatnosti právneho úkonu nedovoľá, zostáva tento právny úkon platný so všetkými právnymi

účinkami, ktoré z neho vyplývajú. To platí i tam, kde na základe tohto právneho úkonu vzniklo vkladom do katastra nehnuteľností vecné právo. Prípady relatívnej neplatnosti sú v ustanovení § 40a Občianskeho zákonníka uvedené taxatívne, a preto rozšírenie týchto prípadov per analogiam nie je prípustné. Relatívna neplatnosť právneho úkonu nenastáva priamo zo zákona, ako to je v prípade absolútnej neplatnosti. Relatívne neplatný právny úkon pôsobí, ako keby bol platný, pokiaľ svojej platnosti nebol zbavený. Relatívna neplatnosť právneho úkonu nastáva na základe jednostranného právneho úkonu dovolaním sa relatívnej neplatnosti.

52. Vo všeobecnej rovine možno zhrnúť, že existujúca úprava absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka výrazným spôsobom zasahuje do zmluvnej voľnosti subjektov práva, pretože svojou kogentnosťou v značnej miere zmluvnú voľnosť (slobodnú dispozíciu) obmedzuje, ba až vylučuje. Zákonodarca zaviedol toto kogentné ustanovenie zrejme vo verejnom záujme. Naproti tomu existujúca úprava relatívnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a Občianskeho zákonníka je vo svojich dôsledkoch omnoho menej rigorózna, pretože jej dosah je obmedzený zhodnou vôľou aktérov dotknutých právnych úkonov, keďže následky relatívnej neplatnosti nastávajú iba vtedy, keď sa toho niektorý dotknutý subjekt dovoľá.

53. Pri aplikovaní už uvedených právnych úvah všeobecnej povahy na konkrétny prípad treba predovšetkým poukázať na to, že hoci odvolacím rozsudkom bol zmenený prvostupňový rozsudok tak, že žaloba žalobcov bola zamietnutá, dovolacím rozsudkom (ktorý je predmetom podanej sťažnosti) bol odvolací rozsudok zmenený tak, že sa potvrdil prvostupňový rozsudok. Dovolací rozsudok sa síce stotožnil s názorom odvolacieho rozsudku týkajúcim sa účinkov vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v súvislosti s kúpnu zmluvou o predaji nehnuteľností, avšak zároveň dospel k záveru, že vzhľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu úzkostlivé lipnutie na litere zákona v prospech jednej procesnej strany by znemožnilo dosiahnutie spravodlivého vyriešenia veci a znamenalo by zjavnú a výraznú nespravodlivosť voči druhej procesnej strane. Inými slovami, aj podľa dovolacieho rozsudku v zásade súhlas fondu mal byť daný ešte pred uzavretím kúpnej zmluvy, nie teda po jej uzavretí, ale ešte pred povolením vkladu

vlastníckeho práva (ako to bolo judikované v prvostupňovom rozsudku), avšak vzhľadom na konkrétne okolnosti a osobitosti daného prípadu by to nebolo spravodlivé.

54. Napriek tomu, že odvolací rozsudok sa nezaoberal splnením druhej podmienky platnosti prevodu (použitia získaných finančných prostriedkov prednostne na úhradu záväzkov úpadcu voči fondu), keďže na záver o neplatnosti prevodu postačovalo zistenie, podľa ktorého sa kúpna zmluva uzatvorila bez predchádzajúceho súhlasu fondu, dovolací rozsudok sa zaoberal aj touto otázkou. Aj keď v tomto prípade výslovne neuviedol, že nedošlo k prednostnej úhrade záväzkov úpadcu voči fondu, avšak dospel k záveru, že i tu bolo treba zohľadniť špecifické okolnosti a individuálne súvislosti tak, aby sa dosiahlo spravodlivé riešenie veci, ktoré by pri úzkostlivom lipnutí na litere zákona spôsobilo jednej procesnej strane výraznú nespravodlivosť v porovnaní s druhou procesnou stranou. Podľa dovolacieho rozsudku, ak sa všeobecné súdy pri posudzovaní problematiky nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam privatizáciou zo štátneho majetku sústredia iba na povrchne hodnotené technické nedôslednosti v postupe príslušných štátnych orgánov, a to v neprospech vlastníka, ide o uprednostňovanie zdanlivej legality postupu štátu pri správe svojho majetku pred hodnotami materiálneho právneho štátu, ktoré sú všeobecné súdy povinné chrániť.

55. Napokon sa v dovolacom rozsudku zdôrazňuje, že vôľa oboch zmluvných strán, ako i fondu v nadväznosti na ustanovenie § 19a zákona o veľkej privatizácii bola nehnuteľnosti previesť na žalobcov za určitých dohodnutých, ale aj zákonom ustanovených podmienok, pričom slobodne a vážne uzavretá kúpna zmluva nebola žiadnym z týchto subjektov spochybnená.

56. Ústavný súd považuje za vhodné zaoberať sa najprv záverom dovolacieho rozsudku, podľa ktorého vzhľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu (zhodná vôľa úpadcu, žalobcov, ako aj fondu previesť nehnuteľnosti na žalobcov za dohodnutých podmienok v spojení s následným rešpektovaním vzniknutého stavu a nenamietaním neplatnosti prevodu po dobu asi 10 rokov) by úzkostlivé lipnutie na litere zákona v prospech jednej procesnej strany znemožnilo dosiahnutie spravodlivého vyriešenia veci a znamenalo by zjavnú a výraznú nespravodlivosť voči druhej procesnej strane.

57. Uvedená konštrukcia dovolacieho rozsudku vo svojich dôsledkoch znamená, že hoci je naplnená skutková podstata ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 19a zákona o veľkej privatizácii (kúpna zmluva svojím obsahom odporuje zákonu, teda ustanoveniu § 19a zákona o veľkej privatizácii), napriek tomu s prihliadnutím najmä na zhodnú vôľu účastníkov kúpnej zmluvy (žalobcov ako kupujúcich a úpadcu ako predávajúceho, ako aj fondu), ako aj na ich následné správanie po uzatvorení kúpnej zmluvy (rešpektovanie vzniknutého stavu v spojení s nenamietaním neplatnosti prevodu po dobu asi 10 rokov) sa zákonné dôsledky absolútnej neplatnosti právneho úkonu vyplývajúce z ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka neuplatnia a v podstate sa prípad posúdi, ako keby išlo o relatívnu neplatnosť právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka. Inými slovami, výklad použitý v dovolacom rozsudku znamená, že dôvodom relatívnej neplatnosti právneho úkonu môže byť aj taká okolnosť, ktorá nie je súčasťou taxatívne vymedzených prípadov relatívnej neplatnosti podľa § 40a Občianskeho zákonníka a ktorá je inak dôvodom absolútnej neplatnosti právneho úkonu.

58. Podľa názoru ústavného súdu právomoc všeobecných súdov vykladať zákony nemožno chápať tak, že by boli oprávnené vykladané ustanovenie zákona fakticky „novelizovať“. Išlo by totiž o porušenie ústavného princípu trojdelenia štátnej moci, z ktorého vyplýva, že právomoc meniť zákony patrí Národnej rade Slovenskej republiky ako orgánu zákonodarnej moci, nie teda súdom.

59. Ako to bolo už uvedené, dovolací rozsudok sa meritórne zaoberal aj posúdením splnenia druhej podmienky platnosti prevodu sporných nehnuteľností (použitie získaných finančných prostriedkov prednostne na úhradu záväzkov úpadcu voči fondu), a to aj napriek tomu, že odvolací rozsudok sa hodnoteniu tejto podmienky vyhol (meritórne sa ňou vôbec nezaoberal) s poukazom na to, že na záver o neplatnosti prevodu postačovalo zistenie, podľa ktorého sa kúpna zmluva uzatvorila bez predchádzajúceho súhlasu fondu.

60. Ústavný súd bez toho, aby meritórne hodnotil závery dovolacieho rozsudku v tejto otázke, poukazuje na to, že uvedeným postupom, ako aj samotným dovolacím rozsudkom došlo vo svojej podstate k obídenu zákonom ustanoveného inštančného

postupu, v duchu ktorého sa bolo potrebné s uvedenou námietkou vysporiadať najprv v odvolacom rozsudku, čo sa však nestalo. V okolnostiach danej veci pritom k nedodržaniu zákonom ustanoveného inštančného postupu došlo na úkor sťažovateľa, ktorému bola odňatá možnosť vyjadriť sa vo veci. Preto ak v dovolacom konaní dospel najvyšší súd k záveru o splnení prvej podmienky (predchádzajúci súhlas fondu so zmluvou), čím zároveň vznikla potreba meritórne sa vysporiadať aj s otázkou splnenia druhej podmienky (použitie získaných finančných prostriedkov na úhradu záväzkov úpadcu voči fondu), potom pri zachovaní inštančného postupu bolo na mieste odvolací rozsudok zrušiť a vec vrátiť na nové odvolacie konanie. Tým, že sa tak nestalo, došlo zároveň aj k odňatiu práva sťažovateľa ako strany konať vo veci.

61. Vzhľadom na všetky už uvedené skutočnosti došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

62. Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde, ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 pís. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 1/2014 z 28. apríla 2016 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu. Keďže žalobcovia (najmä žalobca 1) zdôrazňujú, že boli vzhľadom na viaceré konkrétne okolnosti dobromyseľní v tom, že vlastnícke právo platne nadobudli, bude potrebné v ďalšom konaní aj z tohto hľadiska sa vecou zaoberať. To isté platí aj o tvrdenej dispozitívnej (nekogentnej) povahe ustanovenia § 19a zákona o veľkej privatizácii, ako aj o tvrdených investíciách žalobcov do sporných nehnuteľností.

63. Uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 796/2016-19 z 27. októbra 2016 bola dočasným opatrením odložená vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 1/2014 z 28. apríla 2016.

Podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

Vzhľadom na citované ustanovenie právoplatnosťou tohto nálezu dočasné opatrenie zanikne.

64. Zo sťažnostného návrhu (petitu) sťažnosti vyplýva (bod 33 tohto nálezu), že sťažovateľ si trovy konania pred ústavným súdom neuplatnil, preto o trovách ústavný súd nerozhodoval.

65. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

66. Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2017